

ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI
SECȚIA ȘTIINȚE ALE VIETII

ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA
SECTION LIFE SCIENCES

Bd. Ștefan cel Mare 1
MD-2001, Chișinău, Republica Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57

E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md, ssagricola@rambler.ru

Ștefan cel Mare Ave., 1
MD-2001 Chisinau, Republic of Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57

E-mail: ssv.academia@gmail.com,
sectiamed@asm.md, ssagricola@rambler.ru

AVIZUL CONSULTATIV AL SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIETII A AȘM

asupra raportului pe proiectul din cadrul Programului de Stat 20.80009.7007.12 „*Diversitatea artropodelor hematofage, a zoo și fitohelminților, vulnerabilitatea, strategiile de tolerare a factorilor climatici și elaborarea procedeelelor inovative de control integrat al speciilor de interes socio-economic*”, director de proiect: acad. TODERAS Ion, Prioritatea III. Mediul și schimbări climatice, Institutul de Zoologie, Universitatea de Stat din Moldova pentru anul 2023, perfectat în baza audierii raportului și a concluziilor experților confidențiali (Adunarea Generală a Secției Nr.2 din 26 februarie 2024)

I) Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute după implementarea proiectului.

Scopul, obiectivele și rezultatele declarate pentru anul 2023 au fost atinse integral și sunt în corelație cu cele obținute. În special: au fost validate secvențele barcod și incluse în bazele de date internaționale (iBOL și GenBank); au fost elaborate recomandările privind managementul speciilor de interes economic și comunitar; au fost generalizate datele cu referire la particularitățile și strategiile de reproducere la formele diploide și poliploide (complexe hibride) de *Cobitis* din cadrul bazinelor acvatice ale Republicii Moldova; au fost colectate și genotipate 47 de exemplare de pești din râul Cogîlnic; au fost identificate 25 de specimene tetraploide sterile și 26 de femele triploide genetic identice; au fost sintetizați, testați și identificați compuși organici coordinați (Co(III) cu tiosemicarbazona (CoHTsc)) cu proprietăți benefice în fortificarea sănătății polenizatorului *Apis mellifera*; a fost evaluată prezența complexelor de nematode și insecte invazive asociate la porumb: genurile *Pratylenchus*, *Heterodera*, *Heterodera*, insecte coleoptere din familiile *Elateridae*, *Tenebrionidae*, *Curculinoidea*; a fost inventariată și actualizată structura taxonomică a speciilor parazitare identificate la *Vulpes vulpes* investigate și au fost descrise în 5 clase, 10 familii, 11 genuri și 12 specii.

II) Diseminarea rezultatelor obținute

- Rezultatele obținute în cadrul proiectului au fost publicate în 44 lucrări științifice, inclusiv 3 monodrafii; 6 articole în reviste cu IF; 2 articole în reviste științifice din străinătate recunoscute; 7 articole în reviste categoria B; 6 articole în materiale ale conferințelor științifice internaționale (peste hotare); 7 articole în materiale ale conferințelor științifice naționale cu participare internațională; 13 teze în lucrările conferințelor științifice. Au fost obținute 2 Brevet de invenție MD și 1 Patent SUA „Molybdenum-based feed supplement for bees”. A fost depusă 1 Cerere de brevet European (Extins PCT (108 țări) + Argentina în 19 iulie 2021-prezent). Rezultatele

științifice au fost prezentate la diferite saloane naționale și internaționale, unde a fost obținut GRAND PRIX – Salonul Internațional de Invenții „Geneva Inventions 2023” și 16 medalii: 3 Diplome de excelență; 11 Medalie de aur și 2 Medalie de argint.

III) Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute (brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, materializarea rezultatelor, perspective de implementare etc.):

Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute este argumentată prin cele 14 de acte de implementare a lor. De asemenea rezultatele sunt valorificate prin 2 Brevete de invenție și un patent SUA „Molybdenum-based feed supplement for bees”.

IV) Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat:

Cota parte a tinerilor din proiect este de 33%. Au fost susținute două teze de doctor habilitat în științe biologice și una de doctor. O teză de doctor habilitat a fost prezentată la seminarul științific de profil.

Punctaj mediu acordat: 29,6

Concluzii, recomandări:

Importanță teoretică și aplicativă a rezultatelor obținute în cadrul proiectului cu 22 de executori care activează în laboratoare bine dotate cu tehnică de investigații este de înalt nivel, este benefică pentru dezvoltarea în continuare a studiilor teoretice dar îndeosebi acelor practice (aplicative). Invazia dăunătorilor și focarele de diferite infecții micotice, virusologice, bacterie aduc o mare daună faunei nu numai în republică, dar și în lumea întreagă. De aceea, realizarea cu succes a obiectivelor formulate anterior ne permite să concluzionăm cu certitudine, că în ansamblu, activitatea în cadrul proiectului a fost eficace, cu rezultate înalt apreciate.

Se propune calificativul general: Foarte bine

Raport aprobat

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Eva Gudumac

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela Romanciuc